

Nuklearna energija: percipirana opasnost i promjena stava

Dinka Čorkalo

Filozofski fakultet Zagreb

Sažetak

Istraživanja stavova javnosti prema nuklearnoj energiji pokazuju jasnu polarizaciju stavova, s razmjerno stabilnom proporcijom protivnika i zagovornika njene uporabe. Ovi su nalazi, kako to istraživanja pokazuju, stabilni tijekom vremena. Čini se da samo nesreće u nuklearnim pogonima imaju zamjetnijeg utjecaja na promjenu stavova prema uporabi nuklearne energije i s njima povezane percepcije opasnosti. U ovom smo radu pokušali istražiti je li ove stavove moguće promijeniti eksperimentalno i, ako jest, kakve će posljedice takva promjena stava imati na percipiranu opasnost od nuklearnih elektrana. Ispitani su stavovi i percipirana opasnost od uporabe nuklearnih elektrana na uzorku od 308 studenata viših godišta četiriju zagrebačkih fakulteta: Filozofskoga, Fakulteta strojarstva i brodogradnje, Elektrotehničkog fakulteta i Prirodoslovno-matematičkog fakulteta. Četiri tjedna kasnije s istim je ispitanicima proveden postupak persuzije, kojim prilikom su ispitanici odgovorali na 4 pitanja o nuklearnoj energiji. Postavljena pitanja bila su različita za skupine pozitivnog i negativnog stava prema uporabi nuklearnih elektrana. Nakon provedenog postupka persuzije ispitanicima je ponovno izmjeren stav prema uporabi nuklearnih elektrana, kao i percipirana opasnost. Rezultati su pokazali da promjena početnog stava dovodi i do promjena u percipiranoj opasnosti u očekivanom smjeru. Ispitanici negativna stava prema uporabi nuklearnih elektrana percipiraju i višu opasnost njihove uporabe. Suprotno vrijedi za skupinu s pozitivnim stavom. Rezultati su potvrdili pretpostavku da se percepcija opasnosti mijenja ovisno o promjeni stava.

Ključne riječi: nuklearna energija, nuklearne elektrane, promjena stavova, percepcija opasnosti, stavovi

UVOD

Stavovi prema nuklearnoj energiji i s njima povezana percepcija opasnosti važno su područje istraživačkog interesa u ekološkoj psihologiji. Kako navode Midden i Verplanken (1990), nuklearna je energija najznačajnije društveno pitanje posljednjih desetak godina. Istraživanja javnog mnijenja u mnogim zemljama pokazuju da su stavovi polarizirani, s razmjerno stabilnom proporcijom pristaša i protivnika nuklearne energije, bez jasne većine na jednoj ili drugoj strani. Ovakvi su nalazi stabilni kroz vrijeme i čini se da su jedino velike nesreće ono što značajno može utjecati na promjenu ove proporcije, pri čemu se pokazuje da su promjene stava najveće nekoliko mjeseci nakon nesreće. Negativni stavovi prema nuklearnoj energiji nesrećom, dakako, bivaju učvršćeni. Broj onih koji prihvaćaju nuklearnu energiju opada za približno 15–20%, prihvatljivost se povećava u idućih 3 do 6 mjeseci, broj onih koji prihvaćaju nuklearnu energiju ne doseže razinu na kojoj je bio prije nesreće. Najveće je promjene moguće

